

ת"פ 38315/12/15 - מדינת ישראל נגד מיכל קליינמן זעירא

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 38315-12-15 מדינת ישראל נ' קליינמן זעירא(עציר) ואח'
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני
לפני כבוד השופט ארז יקואל
המאשימה
מדינת ישראל

נגד
הנאשמת
מיכל קליינמן זעירא (עצירה)

החלטה

החלטתי זו עוסקת באופן שמיעת פרשת ההגנה ועדיה ובייצוג הנאשמת.

1. הנאשמת עצורה עד לתום ההליכים בעניינה מאז חודש דצמבר 2015. מיוחסות לה, בין היתר, עבירות מרמה בסכומים של עשרות מיליוני שקלים ובגדר כתב אישום רחב היקף. הנאשמת מיוצגת כעת על ידי סנגורית פרטית, הרביעית במניין מייצגיה של הנאשמת.
2. ביום 9.5.17, הסתיימה פרשת התביעה והתיק נקבע לשמיעת פרשת ההגנה ליום 16.5.17. ראשונה מטעם ההגנה העידה הנאשמת. עדותה נמשכה מספר ישיבות והסתיימה ביום 28.5.17.
3. בהחלטתי מיום 4.6.17, נקבעו חמש ישיבות נוספות לשמיעת פרשת ההגנה והוריתי לסנגורית להגיש את רשימת העדים שהזמנתם מתבקשת.
4. ביום 13.6.17, הגישה הנאשמת רשימת עדים המונה לא פחות מ- 221 עדי הגנה. מני אז, מתקשה ההגנה לנהל את פרשתה כדבעי, באופן המסרב ומאריך את ניהול התיק ושמיעתו, שלא לצורך. ואבאר;
5. על אף רשימת העדים הארוכה, לדיון שנקבע ליום 19.6.17 לא התייצב ולו עד אחד. הסנגורית ביקשה לדחות את ארבעת הדיונים שנותרו לשמיעת ההגנה, בטענה כי קיימים קשיים ביצירת קשר עם העדים ובהזמנתם. נטען כי מקורם של קשיים אלו בשכר בטלת העדים, בהינתן שהנאשמת פושטת רגל והמנהל המיוחד אינו מאפשר שחרור כספים למטרה זו. כבר בהחלטתי מפרו' הדיון שנקבע לתאריך זה, ציינתי כי קיימות תמיהות לא מוסברות בקשר לניהול פרשת ההגנה. ציינתי כי לא ברור מדוע מספר עדים מצומצם, אינו מוכן להעיד בשלב זה ללא שכר, תוך שמירת זכותו למיצוי ההליך המתנהל למול המנהל המיוחד של הנאשמת. כן תמהתי האם אין עדים המוכנים להעיד אף ללא הבטחת שכר בטלתם, במיוחד אלו הנחזים כמקורבים לנאשמת ומדוע הפניה למנהל המיוחד של הנאשמת בוצעה אך עשרה ימים עובר למועד הדיון הקבוע לשמיעת עדי ההגנה.
6. הדיון התחדש לאחר הפסקה, אז הגישה הסנגורית בקשה לשחררה מייצוג הנאשמת. הסנגורית הדגישה כי הנאשמת ניתקה עמה קשר והאשימה אותה בהאשמות חמורות, לרבות בדבר קשר פסול עם עדי התביעה ואף

לא שילמה את שכרה. כן הדגישה הסנגורית כי נשאה בהוצאות מסוימות הכרוכות בהגנת הנאשמת, כצילום חומר הראיות שהצטבר כנגדה. הסנגורית הוסיפה וטענה, כי המנהל המיוחד סרב לבקשתה לשאת בהוצאות עדי ההגנה ובנסיבות אלו, ידיה כבולות ואין באפשרותה לייצג את הנאשמת נאמנה.

7. לאחר בחינת טענות הסנגורית והנאשמת - בעל פה ובכתובים מטעם האחרונה, הוריתי כי יש לפעול בגדר מאמץ משותף מצד השתיים, להעיד את עדי ההגנה מוקדם ככל הניתן. חזרתי והפניתי את הנאשמת ובאת כוחה, לכורח ליצור קשר עם עדים, בניסיון להביאם לעדות מלפניי בהקדם.

לאחר הפסקה, משכה הסנגורית את הבקשה לשחררה מייצוג. גם הנאשמת נחזתה כמי שנכונה לשיתוף פעולה עם הסנגורית. בחסות הצעת בית המשפט, הודיעה הסנגורית כי תבקש להעיד עד אחד מכל קטגוריה ברשימת עדי ההגנה, המשרת את עמדת ההגנה וככל שלא יהיה די בעדותו כדי למצות את גרסת ההגנה - יזומן עד נוסף מאותה קטגוריה.

8. ביום 21.6.17, הגישה הנאשמת בקשה להחלפת ייצוג, במסגרתה ביקשה למנות את עו"ד גיל גבאי, מטעם הסנגוריה הציבורית, כבא כוחה בהליכים המתנהלים מלפניי. המאשימה התנגדה לבקשה בטענה כי ככל שתתקבל, ייגרם עיכוב בלתי מוצדק בשמיעת ההליך.

9. גם לדיון שנקבע ליום 22.6.17, לא התייצב מי מעדי ההגנה. בפתח הדיון הודיעה הסנגורית כי קיים נתק בינה לבין הנאשמת, באופן שהקשה עליה לאתר את פרטי העדים מטעמה ולכן לא עלה בידה להזמין לדיון. לצד זאת, ביקשה הסנגורית לזמן לעדות את עוה"ד תאסיר אבו שעבאן, אשר ייצג בעבר את הנאשמת.

10. בהחלטתי מאותו היום, הוריתי על זימונו של מר שעבאן לעדות מלפניי. הנאשמת הודיעה כי אינה מוותרת על חיסיון עו"ד-לקוח בנוגע לעדותו של מר שעבאן ושבה ועתרה למינוי סנגור ציבורי, חלף באת כוחה הנוכחית. הנאשמת טענה כי בידיה הוכחות לקשר פסול בין באת כוחה הנוכחית, לבין אחד מעדי התביעה - עוה"ד יהודה זינגר וכי היא מטה משפט. הסנגורית, מנגד, ביקשה לדחות את טענות הנאשמת והבהירה כי לא נפל פגם בהתנהלותה. לצד זאת, הבהירה הסנגורית כי בנסיבות שנוצרו, אין באפשרותה לנהל כראוי את פרשת ההגנה ולכן ביקשה לשחררה מייצוג.

11. בהחלטתי לפרוטוקול הדיון מאותו היום, שבתי והבהרתי לנאשמת ובאת כוחה, את הכורח לשים לנגד עיניהן את טובת התיק ולאחד כוחות במטרה להאיץ את שמיעת עדי ההגנה הרלוונטיים. זאת, תוך שמירת זכות הנאשמת לחקור בעצמה את העדים, ככל שתסבור שלא היה די בשאלות שהוצגו על ידי הסנגורית. הנאשמת שבה וחזרה על בקשתה לפטר את באת כוחה ושבה ועתרה למינוי סנגור ציבורי.

12. טרם מתן החלטה מסכמת ומבלי לגבש עמדה אשר לתוצאות בקשת הנאשמת, סברתי כי ראוי להתרשם מעמדת הסנגוריה הציבורית.

13. ביום 22.6.17, הוגשה תגובת הסנגוריה הציבורית. הסנגוריה הציבורית התנגדה לבקשה למינוי סנגור ציבורי לנאשמת. הסנגוריה הטעימה כי מדובר בסנגור ציבורי רביעי במספר שמתבקש מינויו, לאחר שהנאשמת יוצגה זה מכבר על ידי שלושה סנגורים ציבוריים קודמים וכן על ידי עו"ד פרטי. הסנגוריה הוסיפה והטעימה, כי במהלך ייצוגה של הנאשמת על ידי מי מהסנגורים הציבוריים שהועמדו לרשותה, התגלו קשיים מהותיים בייצוגה ובכלל זה, רצונה לנהל את ההליך כראות עיניה בלבד; דרישותיה הלא סבירות מאת הסנגורים שמונו לה; הבעת

חוסר אמון בסנגוריה הציבורית בכלל ובסנגורים שמונו לה, בפרט. בנסיבות אלו, סברה הסנגוריה כי אין מקום למינויו של סנגור ציבורי רביעי במספר, תוך הקצאת כספי הציבור הכרוכים בכך, שכן אין בייצוג זה בכדי להועיל ולקדם את ההליך המשפטי המתנהל בעניינה של הנאשמת. לגישת הסנגוריה, סנגור אשר אינו זוכה לשיתוף פעולה עם הנאשם, אינו יכול להעניק לו ייצוג מקצועי ובנסיבות אלו, מינויו אף עלול להזיק להגנת הנאשם.

14. גם לדיון שנקבע ליום 26.6.17, לא התייצב מי מעדי ההגנה. במסגרת הדיון הוריתי כי טרם מתן החלטה מסכמת בנושא הייצוג ועל מנת שגם המועדים הקרובים שנקבעו ל- 2.7.17 ו- 3.7.17 לא ירדו לטמיון, ראוי לפעול בגדר שלב ביניים, במטרה לקדם את שמיעת עדי ההגנה ולכן על הנאשמת ובאת כוחה לפעול לזימונם. בד בבד, שבתי והתרת חקירת עדי ההגנה הן על ידי הסנגורית והן על ידי הנאשמת, תוך שמירת זכותה להסדיר ייצוג פרטי חלופי. הטעמתי כי רשימת העדים גובשה על ידי ההגנה עובר למועד הקרע בין הנאשמת לבאת כוחה.

15. כבר אציין כי לאור תקופת מעצרה הארוכה של הנאשמת והחלטת בית המשפט העליון מן העת האחרונה בדבר מעצרה שהוארך ב- 90 ימים בלבד (ר' בש"פ 5288/17 **מדינת ישראל נ' קליינמן** (10.7.17)), סברתי כי אין במתווה זה, הדומה במידה מסוימת ל- "עו"ד כונן" (Stand by Counsel), כדי לגרום עיוות דין לנאשמת (ר' בג"ץ 6245/11 **אשד נ' בית המשפט המחוזי בתל-אביב** (5.10.11); ע"פ 7335/05 **הסניגוריה הציבורית, מחוז נצרת והצפון נ' מדינת ישראל** (15.9.05)).

16. לאחר שהתרשמתי כי גם לאור עמדות הנאשמת והסנגורית, ניתן לקדם את הדיון במתווה זה, התבקשה הזמנתם של חמשה-עשר עדים לשיבות שנקבעו לימים 2-3.7.17. עדי ההגנה לא התייצבו לשיבות אלו, למעט עו"ד שעבאן. על אף סברת הסנגורית כי עדותו חשובה, הנאשמת לא אפשרה את שמיעתו, משלא הסירה את חסיון עו"ד-לקוח החל עליו. הסנגורית הודיעה כי לא עלה בידה לזמן עדים נוספים.

17. בנסיבות שנוצרו, קבעתי שני מועדים נוספים לשמיעת פרשת ההגנה, לימים 9.7.17 ו- 13.7.17.

18. לדיון שנקבע ליום 9.7.17, הגיעו שני עדים בלבד - מר עודד לנדאו ועוה"ד כהן אורגד, חלף החמשה-עשר שזמנו. שמיעת העדים שהופיעו הסתיימה בשעה 09:49 ויתרת היום אשר שוריין לטובת שמיעת עדי ההגנה, ירדה לטמיון.

19. ביום 11.7.17, הגישה הסנגורית בקשה להזמנת 12 עדי הגנה נוספים, זאת למועד שנקבע ליום 13.7.17. החלטה בדבר הזמנת עדים אלו, ניתנה באותו היום.

20. לדיון שהתקיים ביום 13.7.17, התייצבו שלושה עדים בלבד, חלף 12 העדים שהוזמנו, שגם שמיעתם הסתיימה במהרה. אציין, מבלי לקבע מסמרות, כי לא ברור הצורך בשמיעת שניים מהם. הדיון התקיים במתווה בו הנאשמת היא זו שחוקרת את העדים והסנגורית מוסיפה שאלות לאחר מכן.

21. דיון נוסף נקבע ליום 18.7.17. גם לדיון זה, לא התייצבו עדי ההגנה. הנאשמת שבה וחזרה על בקשתה לפטר את הסנגורית. גם הסנגורית ביקשה לחדול מייצוג הנאשמת. בנסיבות אלו, נוכח הקושי שנוצר ביחס למיצוי פרשת ההגנה, ביקשתי מהנאשמת ובאת כוחה לפעול בניסיון נוסף לשתף פעולה על מנת לצמצם את רשימת העדים, כמתבקש מהנסיבות ולהחיש את שמיעתם. בתום הדיון, הוריתי על הזמנת אחד-עשר עדי ההגנה שהתבקשו, לשיבה שנקבעה ליום 20.7.17. בישיבה זו העידו אך שלושה עדים. גם דיון זה התקיים במתווה

הקודם, בו הנאשמת חוקרת את העדים והסנגורית מוסיפה שאלות.

22. אוסיף ואציין, כי מזה כארבעה שבועות, מעלה הנאשמת את שמו של עו"ד יקי קהאן, כמי שמתעתד ליטול את מושכות הייצוג בתיק, במסגרת פרטית.

סוגיית הייצוג הנוכחי

23. קיים קושי, שיכול שיתעצם, בהותרת מצבי הביניים בייצוג הנוכחי של הנאשמת. קיימתי ניסיונות חוזרים ונשנים לרתימת הנאשמת ובאת כוחה למיצוי פרשת ההגנה. עם זאת, אין להתעלם מהבקשות ההדדיות, החוזרות ונשנות ביחס להפסקת הייצוג. אין להתעלם אף מחוסר התקשורת בין השתיים, מההאשמות החמורות המוטחות ביניהן, מתדירות העלאתן וממשבר אמון ניכר.

24. כזכור, בהחלטותי הקודמות אפשרתי לנאשמת לקחת חלק מרכזי בניהול הדיון, באופן שיותר לה להגיש בקשות להזמנת עדים ולהשלים את חקירתם, ככל שתסבור שלא היה די בחקירה שניהלה באת כוחה. דא עקא, נחזה כי גם ניסיונות אלו לא הביאו לתוצאה המיוחלת, בדמות קידום ההליך לעבר גמר מלאכה. הנאשמת ביקשה שהות להסדיר ייצוג על ידי עו"ד קהאן, עד ליום 25.7.17 וכן ביקשה כי יתאפשר לו ללמוד את התיק במהלך פגרת הקיץ. לא ברור כיצד בקשת הנאשמת מתיישבת עם החלטת בית המשפט העליון, אשר להארכת מעצרה ועם הצורך להביא לסיום שמיעת פרשת ההגנה.

25. סופו של יום, יכול שלא יהא מנוס מקבלת בקשות הנאשמת ובאת כוחה ולהורות על שחרור הסנגורית מייצוגה. עם זאת ולעת מתמשכת זו, העדפתי את אינטרס הציבור המבקש לחזות במיצוי יעיל של הברור המשפטי. נוכח המשך החלטתי הקובעת דיונים נוספים במהלך הפגרה, סבורני כי נכון להותיר על כנו את המתווה הקיים. על פיו, קיימת מידה מסוימת של שיתוף פעולה בין הנאשמת ובין באת כוחה, בעצם דאגת הסנגורית לשימור המסגרת הדיונית והעלאת שאלות רלוונטיות מטעמה לעדים כפי שמתייצבים. ציינתי בהחלטה קודמת מיום 20.7.17, כי מתווה זה מסייע לירידה לחקר האמת וסבורני כי יש להעדיפו על פני הותרת הנאשמת לבדה בזירת ההגנה ועל פני דחייה ארוכה של הדיון.

26. ככל שיבהירו הנאשמת והסנגורית כי אינן מוכנות להמשיך גם במתווה האמור, יכול שתתקבלנה הבקשות לשחרור הסנגורית מתפקידה. כמובן ששמורה זכותה של הנאשמת להציג מייצג חלופי מטעמה ובלבד שיהיה ביכולתו להידרש לשמיעת עדים במועדים כפי שנקבעו. בנוסף ונוכח שהנאשמת מעלה אזכורים כי בדעתה לזמן 471 עדי הגנה, ולא 221 הנקובים ברשימת העדים כפי שהוגשה, שוכנעתי כי הותרת המתווה הקיים על כנו, תקל על קבלת החלטה ביחס לזימון עדים רלוונטיים בלבד והימנעות מזימון עדי סרק, שכבר אבהיר כי לא אתיר את זימונם.

בקשת הנאשמת למינוי סנגור ציבורי נוסף

27. נוכח שטרם ניתנה החלטה מסכמת בהקשר זה, אבהיר כי אין בידי לקבל את בקשת הנאשמת למינוי סנגור ציבורי. הנאשמת עצורה וחלה בעניינה חובת ייצוג. עם זאת, הוראת סעיף 15 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, קובעת כי:

"(ב) הרשה בית המשפט לסניגור להפסיק לייצג את הנאשם מחמת שלא שיתף פעולה עם סניגורו, רשאי

בית המשפט, על אף האמור בסעיף 15, לא למנות לנאשם סניגור אחר אם ראה שאין בכך להועיל".

28. ובהתאמת הדברים לעניינה של הנאשמת, העדפתי את עמדת הסנגוריה הציבורית, לפיה בנסיבותיה הייחודיות של הנאשמת, נחזה שלא תהא תועלת במינוי סנגור ציבורי נוסף. הנאשמת ביקשה בעבר להפסיק ייצוגם של שלושה סנגורים ציבוריים וסנגורית פרטית אחת. אוסיף ואציין, כי גם במסגרת החלטתי מיום 19.6.17, הבעתי את התרשמותי לפיה הנאשמת אינה מאפשרת לבאי כוחה לנהל את פרשת ההגנה על פי שיקול דעתם המקצועי.

29. בנסיבות אלו, אין לבטוח כי נטייתה של הנאשמת לפטר את באי כוחה, תוך הטחת האשמות קשות ויצירת חילוקי דעות בדבר אופן ניהול התיק, לא תבוא לכדי ביטוי פעם נוספת. שוכנעתי, אפוא, כי לאור נסיבותיו הייחודיות של העניין שמלפניי, לא תהא תועלת מעשית במינוי סנגור חדש לנאשמת על חשבון הקופה הציבורית ולכן דחיתי את בקשתה, גם במידה שיכול ותיוותר ללא ייצוג. על אף שיש לעשות כל שלא יד על מנת להימנע ממצב דברים שכזה, אציין כי התרשמתי שיש ביכולת הנאשמת להתבטא ולהתנהל באופן שלא ייגרם לה עיוות דין בשמיעת הגנתה.

המשך שמיעת פרשת ההגנה

30. ההגנה, בהתנהלותה, גורמת לבזבז זמן ציבורי יקר. עובדה היא כי לרשות ההגנה הועמדו עד כה מעל 8 ימי דיונים מלאים, אותם מסיבותיה שלה, לא ניצלה. גם כעת, מבקשת ההגנה להותיר שהות וערפל שאינם במקומם, על קידום פרשתה. קיימת התייצבות דלה של עדים, על אף שמדובר בניציגי אותן קטגוריות שברשימה שהוגשה. גם אביה וגיסתה של הנאשמת, אוזכרו מטעמה כעדים רלוונטיים ודומה כי ניתן היה להבטיח את התייצבותם לאחת משמונה הישיבות הקודמות. הנאשמת ציינה כי הם לא יכלו להגיע ללא זימון וגם כשהוצא זימון שכזה, הם לא התייצבו לישיבת יום 20.7.17.

נחזה כי הנאשמת מבקשת להותיר את המאשימה ואת בית המשפט "כשבויים בידיה", גם לאור ציון כמות משתנה ולא ריאלית בעליל של עדי ההגנה.

31. הנה כי כן, בנסיבות שנוצרו ולאור החלטת בית המשפט העליון, התרשמתי כי יש לתחום את משך הזמן הנותר למיצוי פרשת ההגנה. נקבעים בזאת 5 מועדים נוספים סמוכים, במהלך הפגרה, לשמיעת עדי ההגנה. בתום מועדים אלו יינתן צו לסיכומים על מנת שהתיק יבשיל לכתיבת הכרעת הדין. למועד הראשון יזומנו העדים שטרם התייצבו על אף זימונים שיצאו בעניינם עד כה (7 במספר). ארבעת המועדים הנוספים ייקבעו בחלוף שלושה שבועות, על מנת שתתקבל החלטה בעניין יתרת העדים ותיוותר שהות לשם זימונם. בתום הישיבה הראשונה ולא יאוחר משלושה ימים לאחריה, תבהיר הנאשמת בכתובים, אילו עדים נוספים היא מבקשת לזמן. ביחס לכל עד, תציין הנאשמת את שמו המלא, את כתובתו המדויקת, את תמצית עדותו הצפויה ואת הרלוונטיות שבעדותו לעבירות המיוחסות לה. הבקשה תועבר אף להתייחסות עו"ד בן דוד ואשקול אם להעבירה גם להתייחסות המאשימה. העדים הרלוונטיים, כפי החלטה שתתקבל, יזומנו לאותם ארבעה מועדים נוספים.

32. מובהר בזאת לנאשמת, כי האחריות להזמנת העדים לישיבות אלו מוטלת עליה בלבד. שמורה זכות הנאשמת לנקוט באמצעים החוקיים המתבקשים, ככל שעד שהוזמן כדין לא יתייצב למתן עדות. על ההגנה לעשות כל שלא ידה על מנת לוודא שעדיה יתייצבו למועדים שנקבעו.

33. למען הסדר הטוב, הסנגורית תוודא כי בידי הנאשמת כלל מסמכי התיק וכל חומר אחר שהצטבר בידיה במסגרת ניהול הגנת הנאשמת. שב"ס יאפשר את העברת החומר לידי הנאשמת. ככל הצורך, שב"ס יאפשר לנאשמת גישה לחומר משפטי במחשבים המיועדים לכך.

34. דיון ראשון נקבע ליום 27.7.17 שעה 09:00-18:00. למועד זה תנפיק המזכירות זימון לעדים הבאים, כפי הרשימה שהגישה הסנגורית וכפי החלטה מפרוטוקול הדיון האחרון:

1. מר בני ממון.

2. מר קובי זוארץ.

3. גב' רחל עבודי.

4. גב' יפעת כרמי.

5. מר מיקי ברגר.

6. אביה וגיסתה של הנאשמת, שפרטיהם בפרוטוקול הדיון האחרון.

הזימונים יימסרו לידי הסנגורית שתעבירם לעדים במסירה אישית.

35. מועדים נוספים נקבעים ליום 20.8.17 שעה 09:00-18:00; יום 21.8.17 שעה 09:00-18:00; יום 28.8.17 שעה 09:00-18:00 ויום 29.8.17 שעה 09:00-18:00. המועדים נקבעים, ככל האפשר, גם בהתחשב בהודעת ב"כ המאשימה אשר למועדי חופשתו.

36. הנאשמת תובא על ידי שב"ס לכל אחד מחמשת המועדים. יזומנו שירותי הקלטה.

לידיעה דחופה של הצדדים ושב"ס. לטיפול המזכירות והאחראית על הקלדניות, אשר לקביעת הדיונים ביומן והזמנת שירותי ההקלטה.

ניתנה היום, 23 יולי 2017, בהעדר הצדדים.